

ANNA IGLIKOWSKA

PIEŁĘGNACJA i ŻYWIENIE PSA

ANNA IGLIKOWSKA

PIELEGNACJA i ŻYWIENIE PSA

Tekst:

Anna Iglikowska

Projekt okładki:

TYPO 2 Jolanta Ugorowska

Projekt wnętrza, skład i przygotowanie do druku:

TYPO 2 Jolanta Ugorowska

Redakcja:

Karolina Hyży

Korekta:

Agnieszka Niegowska, Tomasz Łabonarski

Ilustracje:

Marcin Kot (44-46, 163, 166)

© Copyright by Wydawnictwo SBM Sp. z o.o., Warszawa 2021

Wydanie I

Wydrukowano w Polsce

Wydawnictwo SBM Sp. z o.o.

ul. Sułkowskiego 2/2

01-602 Warszawa

 www.WYDAWNICTWO-SBM.pl

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ 1. ODŻYWIANIE PSA	9
ZASADY ŻYWIENIOWE	15
Zapotrzebowanie pokarmowe psa	18
Woda	21
WARTOŚCI ODŻYWCZE	22
Tłuszcze	23
Białka	24
Węglowodany	25
Inne składniki odżywcze	28
Dodatki żywieniowe i suplementacja	31
ŻYWIENIE SZCZENIĄT	35
PROPORCJE I PORY POSIŁKÓW	38
KONDYCJA FIZYCZNA	43
Jak prawidłowo ocenić stan psa?	44
NA CO ZWRACAĆ UWAGĘ, WYBIERAJĄC KARMĘ	49
ZMIANA DIETY	56
SZKODLIWE PRODUKTY SPOŻYWCZE DLA PSÓW	59
RODZAJE POKARMÓW	63
Karmy przemysłowe suche	64
Karmy przemysłowe mokre	66
Dieta domowa	69
Dieta naturalna BARF	71

SPOSOBY KARMIEŃIA PSA	77
Podawanie karmy bez ograniczeń	78
Regularne podawanie pokarmu ograniczone ilościowo	78
Karmienie w kilku mniejszych posiłkach	79
Podawanie pokarmu ograniczone czasowo	79
Karmienie interaktywne	81
 CZĘŚĆ 2. PIELĘGNACJA PSA	83
 PRZYGOTOWANIE PSA DO ZABIEGÓW PIELĘGNACYJNYCH	87
Wstawianie na stół	93
Mycie łap po spacerze	94
Kąpiele	96
Szczotkowanie, strzyżenie, trymowanie	97
Obcinanie pazurów	99
Czyszczenie zębów	100
Zaprzężanie się z groomerem	102
PIELĘGNOWANIE SIERŚCI	105
RODZAJE SIERŚCI	108
DOBÓR KOSMETYKÓW	115
KOSMETYKI DOMOWEJ ROBOTY – DIY	124
Przepis na domową pastę do zębów dla psów	127
Przepis na ziołową domową pastę do zębów	129
Przepis na ziołowy proszek do zębów	130
Przepis na suchy szampon dla psów	131
Szampon z odżywką 2 w 1	132
Szampon dla psa na swędzącą skórę	134
Nawilżający szampon przeciwłupieżowy	135
Szampon dla psa z mydlnicy lekarskiej i olejków eterycznych	136
Odżywka dla psa z olejem kokosowym i płatkami owsianymi	138
Dwie odżywki przeciwpchelne – w spryskiwaczu, bez splukiwania..	139
Spray do rozczesywania dla psa	140

Zimowe kosmetyki pielęgnacyjne dla psa.	141
Olejki eteryczne w pielęgnacji psa.	143
KĄPIELE	144
DOBÓR AKCESORIÓW	149
SZCZOTKOWANIE	152
STRZYŻENIE	155
TRYMOWANIE	159
PIELĘGNACJA ŁAP	161
PAZURY	163
USZY	167
PIELĘGNACJA ZĘBÓW	171
Jak dobrać przekąski do czyszczenia zębów?	175
Jak czyścić zęby?	176
Technika czyszczenia	178
Kamień nazębny – usuwanie i profilaktyka	179
OCZY	180
KLESZCZE	182
Zapobieganie przede wszystkim.	182
Jak usunąć kleszcza	186
BIBLIOGRAFIA	188

CZĘŚĆ 1. ODŻYWIANIE PSA

Odpowiednie żywienie psa to nie tylko wsypywanie karmy do miski. Odżywianie jest świadomym podawaniem pokarmu najlepszej jakości, pochodzącego ze sprawdzonych źródeł. Taki pokarm nie tylko zaspokaja głód pupila, ale także pomaga zachować jego sprawność i zdrowie na długie lata oraz odżywia organizm naszego czworonoga. Istotne są także sposób karmienia oraz jego ilość. Jeśli dieta jest właściwa, pies prawidłowo się rozwija, jest w dobrej kondycji i ma piękną błyszczącą sierść.

CZYM SIĘ RÓŻNI KARMIENIE OD ODŻYWIANIA?

KARMIENIE to podawanie przypadkowo wybranej karmy, niesprawdzonej lub tylko z pozoru dobrej marki, którą na przykład polecił hodowca, lekarz weterynarii, znajomy lub sprzedawca w sklepie zoologicznym. Jeśli wybór karmy nie jest poprzedzony przemyślanymi poszukiwaniami, można mówić wyłącznie o karmieniu pupila.

ODŻYWIANIE to z kolei świadomy wybór karmy najlepszej jakości lub tworzenie posiłków zgodnych z naturą psa. Jest to przynajmniej podstawowa wiedza o tym, czego czworonóg potrzebuje do życia, jak należy czytać składy karm i co powinno się w nich znajdować, żeby były najlepsze dla zdrowia zwierzęcia.

Właściwe odżywianie może przedłużyć życie psu i pozwolić mu zachować dobrą kondycję przez długie lata. Panuje mylna opinia, że powinno się zwrócić szczególną uwagę na żywienie psa w okresie szczenięcym i w wieku starym. To prawda, że nieodpowiednia

dieta w okresie szczenięcym może zahamować rozwój zwierzęcia i spowodować nieodwracalne zmiany, a w okresie starym przyspieszyć śmierć czworonoga lub utrudnić mu funkcjonowanie. Co jednak istotne, **należy dbać o prawidłowe żywienie psa przez całe jego życie**. Każdy właściciel powinien w miarę możliwości stale się edukować, obserwować swojego pupila i w razie potrzeby wprowadzać poprawki do jego planu żywieniowego.

Dobre odżywianie psa jest łatwe pod warunkiem, że znamy podstawowe zasady żywieniowe, wiemy, jak komponować posiłki i dbamy o urozmaiconą dietę. Zróżnicowana dieta umożliwi dostarczenie organizmowi niezbędnych składników odżywczych, a także zapobiegnie monotonii, która z kolei może prowadzić do utraty apetytu. Ponadto, jeżeli znamy swojego psa i obserwujemy, jak reaguje na dany pokarm, jesteśmy w stanie szybko znaleźć najlepszy dla niego sposób odżywiania.

Trzeba jednak pamiętać, że każdy psi organizm jest inny i może zupełnie inaczej reagować na ten sam rodzaj pożywienia. To, że dla

jednego psa dany typ pokarmu jest dobry nie oznacza, że będzie odpowiedni dla innego czworonoga.

Podając temat prawidłowego żywienia psa, trzeba przede wszystkim pamiętać o tym, że **jest on zwierzęciem mięsożernym**, a nie wszystkożernym, jak człowiek. W broszurze autorstwa profesora Dominique Grandjeana można przeczytać: *Nawet te 10 000 lat, w ciągu których człowiek udomowił zwierzęta, nie zmieni mięsożercy we wszystkożercę! Wielkość oraz kształt narządów wewnętrznych mięsożerców są zupełnie inne niż nasze. Szczęki przystosowane do szarpania, a nie do żucia, brak procesu wstępnego trawienia przy udziale enzymów śliny, dysproporcja pomiędzy wielkością żołądka a wielkością przełykanego kęsa, krótkie jelita (im większe zwierzę, tym krótsze jelita), ograniczona zdolność trawienia większości produktów zbożowych to niektóre cechy charakterystyczne przewodu psów i kotów.*

Najważniejsze cechy charakterystyczne układu pokarmowego psa:

- silne szczęki przystosowane do rozrywania pokarmu,
- 42 zęby,
- kwaśne pH umożliwiające trawienie kości oraz neutralizowanie szkodliwych bakterii,
- krótkie jelito cienkie ograniczające możliwości prawidłowego trawienia węglowodanów,
- mała ilość flory bakteryjnej,
- brak wstępnego trawienia (brak enzymów w ślinie).

Chociaż współczesny pies przystosował się do trawienia węglowodanów złożonych, to nadal pozostaje drapieżnikiem. Możemy nazywać go wszystkożercą, jednak musimy mieć świadomość, jakie składniki powinny dominować w jego diecie.

ZASADY ŻYWIENIOWE

Bilansowanie każdego kęsa posiłku odbiega od naturalnego odżywiania dzikich psowatych. Bilans to tylko ładnie brzmiące słowo, świetnie nadające się na chwyt marketingowy, który niewiele ma wspólnego z dobrem zwierzęcia. Producenci karm prześcigają się w ogłaszaniu tego, która jest najlepiej zbilansowana. Jeśli by tak było, to czy wszystkie karmy nie powinny mieć podobnego składu?

Jeżeli podajemy węglowodany w jednym posiłku z białkami, to znacznie utrudniamy ich strawienie. Węglowodany trawione są w środowisku zasadowym w jelitach, natomiast białka wymagają kwaśnego środowiska w żołądku. Podając duże ilości węglowodanów przed białkami lub w jednym posiłku, powodujemy, że pH kwasów żołądkowych podwyższa się, co utrudnia trawienie białek. Te, które nie zostaną strawione, mogą zacząć fermentować.

Co ciekawe, wśród ludzi również popularna jest tzw. „dieta rozdzielna”, która ma na celu rozdzielenie białek i węglowodanów złożonych oraz niejedzenie ich w jednym posiłku. Prostsze posiłki psu trawi się lepiej. Podejście takie ma na celu ułatwienie żołądkowi strawienia konkretnych pokarmów po kolei.

Aby dostarczyć psu wszystkich niezbędnych składników, należy zadbać o urozmaicenie pokarmów (patrz: Rys. 1. Piramida żywienia psa). Przy posiłkach z różnych grup produktowych dieta bilansuje się sama. Ważne, aby równowaga potrzebnych składników odżywczych zachowana była w tygodniu w przypadku szczeniąt, a w 2–3 tygodniach w przypadku psów dorosłych. Optymalne jest podawanie **minimum czterech rodzajów mięsa**, takich jak drób, ryby, mięso czerwone i dziczyzna, a także jak

Rysunek 1. Piramida zdrowego żywienia psa*

* Opracowano na podstawie: M. Olejnik, *Pies na diecie BARF*.

najbardziej różnorodnych warzyw. Na cztery różne warzywa nie powinno przypadać więcej niż dwa owoce. Oprócz tego w diecie psa powinny się znaleźć podroby, owoce morza, surowe jaja, oleje roślinne i rybne, skorupiaki, dodatki w postaci alg, ziół, drożdże, mączka ze skorupki jaj itp. Dodatkowa suplementacja może być konieczna w zależności od rodzaju pokarmu lub kondycji i zdrowia zwierzęcia (patrz: *Dodatki żywieniowe i suplementacja*, s. 31).

Psi sposób odżywiania charakteryzuje się następującymi cechami:

- pies połyka pokarm bez uprzedniego próbowania smaku,
- pożywienie wpada do żołądka w dużych kęsach,
- proces trawienia jest szybki,
- większość karmy nieprzystosowanej dla mięsożercy jest wydalana.

W tabeli 1 wyjaśniono te różnice fizjologiczne pomiędzy psem a człowiekiem, które wpływają na proces trawienia.

Tabela 1. Różnice trawienne pomiędzy człowiekiem i psem*

	CZŁOWIEK	PIES
Stosunek masy przewodu pokarmowego do masy ciała	11%	2,7–7%
Kubki smakowe	9000	1700
Liczba zębów	32	42
Enzymy trawienne w ślinie	tak	nie
Czas spożywania posiłku	5–60 minut	1–3 minut
Pojemność żołądka	1,3 l	0,5–8 l
pH żołądka	2–4	1–2
Długość jelita cienkiego	6–6,5 m	1,7–6 m
Długość jelita grubego	1,5 m	0,3–1 m
Ilość flory bakteryjnej	10 000 000 bakterii/g	10 000 bakterii/g
Zapotrzebowanie dorosłego na węglowodany	60–65% suchej masy	bardzo małe
Zapotrzebowanie dorosłego na białko	8–12% suchej masy	20–40% suchej masy
Zapotrzebowanie dorosłego na tłuszcze	25–30% suchej masy	10–65% suchej masy
Sposób odżywiania	wszystkożerność	względna mięsożerność

ZAPOTRZEBOWANIE POKARMOWE PSA

W zależności od tego, czym pies jest karmiony, ilość podawanego pożywienia jest inna. Suche karmy to koncentraty i ich kaloryczność jest czterokrotnie większa niż pożywienia przygotowywanego w domu. Dlatego takiego pokarmu podaje się zdecydowanie mniej.

* Opracowano na podstawie: *Podstawowe wiadomości o składnikach odżywczych psów i kotów*, Royal Canin.

Warto wiedzieć, że w gotowych produktach zalecana dzienna ilość podana na opakowaniu jest orientacyjna i należy ją traktować pogładowo. Zawsze takie zalecenia podaje się w odniesieniu do wagi zwierzęcia i jego aktywności lub, w przypadku szceniąt, do wagi psa dorosłego tej rasy. Obserwując wagę i kondycję zwierzęcia, można w zależności od potrzeb zwiększać lub zmniejszać dawkę karmy nawet o $\pm 20\%$.

Ilość podawanego pokarmu jest bardzo indywidualna i zależy od konkretnego osobnika. Może się zdarzyć, że psy z tego samego miotu mają różne zapotrzebowanie kaloryczne. Potrzeby żywieniowe danego psa mogą się też zmieniać w ciągu jego życia. Ilość podawanej karmy zależy od kilku czynników, a są to:

- rasa,
- płeć,
- wiek,
- klimat,
- pora roku,
- stan zdrowia,
- poziom aktywności,
- rodzaj wykonywanej pracy,
- przebyta kastracja/sterylizacja,
- prawidłowa bądź nieprawidłowa waga.

Kluczem jest tutaj obserwacja kondycji fizycznej i wagi pupila (patrz: *Kondycja fizyczna*, s. 43).

